

Nis Ngim Peba Mórrag Polkagabi Timotika Ngaensingül Bóktan

Pol ini peba nóma wialómórr, wa ugón tümün müötüdü yarılrür Rromóm (1:16-17). Wa sein sye-i amelórrón yarılrür, wamaka amkoman wirri umulürrün kolae tómbapón pama. Pol umul yarılrür wa, oya zageta blakóndase akó wa, oya arróla blakón kari pooka. Oya dómdóm ngarkwat yarılrür tümün müötüdü, ene solkwat ma Rrom pama ki emkórrre (4:6). Polón nis ngim agóltagól nóma yarılrür Yesun [Morroal Bóktan] amgolkü, da wa Timotin nyaunürr wankü agólóm (Apostolab Tórrmen 16:1-3). Polón tokom ngim agóltagól nóma yarılrür amgolkü, wa Timotin we yalórr Epesusüm burrmatóm ola sos ngakanóm (1 Timoti 1:3). Wa nis peba mórrag nóma winólómórr Timotika, Timoti ugón Epesusüm yarılrür.

Polón aüd zitülako ini peba mórrag iade wialómórr:

1. Rrom pama oya amigóp amkalóm, akó wa umul yarılrür wa, oya бүдүлүмүкү amkal kari pooka yarılrür. Da oya wirri ubi yarılrür Timoti wankü ngibürr ngürr ki amóne, solkwat oya ugón ki emkórrre (4:9-21).
2. Timoti Polón wirrianbóka tangamtinürr Godón bók-tan amgolde akó Yesun amkoman angun pamkolpam umulbaindi. Polón ubi oya arüng akyanóm akó ikik akraranóm yarılrür, wa metat Godónkü ia ki zaget yarılrün inzan tonarre.
3. Pol umul yarılrür ngibürr elklaza tómbapón koralórr Yesun amkoman angun pamkolpamdó Epesusüm, ne klama koke ki tómbapón kwarile. Da oya ubi Timotin

umul-umulan ngitanóm yarilürr ini elklazabkwata akó wa laró ki tómbapóne.

Wirri Bóktan Zono Darrpan Pokodó Arrbürrün

Pol tóba nis ngim peba mórrag nóma wialómórr Timotika, wa umul bainürr wagó, wa myamem wirribóka koke ngyabene. Timoti küsil pam yarilürr Polkagab, akó aprrapórr wa darrü Yesun amkoman angun pamóm bainürr, Pol Godón bóktan nóma büdrrat yarilürr Listram. Dokyan Yesun amkoman angun pamkolpam asi koralórr Polón nidi tangamtinóp bóktan büdrratóde, umulbaindi, akó sos pamkolpam ngabkande. Timoti ene darrü Yesun amkoman wató yangulürr Polón nótó tangamtilürr, akó wa Polka minggüpanan yarilürr ngibürr amkoman bangun pamkolpamdógab Polón nidi tangamtinóp. Ini peba mórragdó Pol tóba dómdóm ngyaben bóktan iliólürr Timotin, wa noan amanikürr wirri arüngi tómbapónóm ene zaget Pol ne kla bókyanórr. Da wa Timotika ngambangólórr ene Yesun Morroal Bóktan metat amgolóm ibüka, Zu-koke nidi kwarilürr.

Pol Timotin akó umul-umulan ngitanórr Yesun Morroal Bóktan amoanóm, wa oya ngaen-gógópan ne kla umul ain yarilürr. Wa oya arüngi yalórr Yesun Bóktan umul bainüm akó amgolóm amkoman moboküpi, akó Yesu Kerrison zaget tómbapónóm wirri arüngpükü akó piküp bain-gum. Wa ta akó oya wirri arüngi yalórr karrkukus zamngólóm azid aenga nóma tamle Yesunme, Polzan karrkukus zamngólórr azid aengdógab.

Pol Timotin bóktan ekyanórr sos ia ngakanóm Epe-süsüm. Wa oya umul-umulan ngitanórr ongyalgum pamkolpampükü ngibürr bóktanankwata. Ongyalde sab pamkolpam kokean tangnamtirre Yesun amkoman angunüm a ngyabenóm Godón ubi ngarkwatódó.

Pol Timotin ta umul-umulan ngitanórr obae umulbain pamabkwata, nidi kwarilürr ola Epesus sosdó.

Ini Peba Mórragan Bóktan Zono Módógako:

- A. Ini peba mórragan tapaku bóktan 1:1-2
- B. Pol Godón eso ekyanórr akó Timotin arüng ekyanórr 1:3-8
  - 1. Pol Godón eso ekyanórr Timotinkü 1:3-5
  - 2. Pol Timotin arüng ekyanórr zaget tómbapónóm, God oya ne kla iliónürr tómbapónóm 1:6-7
- C. Morroal Bóktan Godón zidbainankwata 1:8-14
- D. Ngibürr Yesun amkoman angun kolpama tibiób kak nómtyerre Polka 1:15-18
- E. Karrkukus zamngól müp tonarrdó, Yesu Kerrison zaget tómbapónde 2:1-13
- F. Timoti inzan zaget pam ki yarilün, Godón nótó bagürwóman ngitanda 2:14-26
- G. Godkamóm ubi-koke pamkolpama dómdóm ngürrdü ia tulumili ngyabenórre 3:1-9
- H. Ngibürr umulbain bóktan 3:10-4:5
- I. Polón бүдүл kari pokia akó wa sab morroal darrem ipüde 4:6-8
- J. Timoti sab ngibürr elklaza tómbapóle Polónkü 4:9-18
- K. Dómdóm alakón bóktan 4:19-22

Ini Peba Mórragan Tapaku Bóktan

¹ Ka, Pol, ini peba mórrag kótó wialómdóla. Ka Kerriso Yesun [apostolóla] Godón ubidügab. Wa kürü zirkapónórr bóktan бүдүрратóm pamkolpamdó arrólankwata, wa [alkamül-koke bóktan] ne kla ingrinürr. Ene [ngarkwat-koke arról] wata Kerriso Yesukama.

² Timoti, ka marüka wialómdóla. Ma kürü moboküp olomzanla.

Ka tóredóla, [gail tonarr,] gyaur, akó paud asi ki kwarilün marüka, God mibü Abdógab akó Kerriso Yesu, mibü [Llod].

Pol Godón Eso Ekyanórr akó Timotin Arüng Ekyanórr

³ Ka Godón eso akyandóla, ka noan Lótókdóla,] kürü abalbobatalazan oya ótók kwarilürr, umuldi ka darrü kolae koke tónggapórró. Ka Godón eso akyandóla, ka tóre nóma bakodóla marünkü blaman tonarr, irrüb ngürr. ⁴ Kazan gyagüpi amanikdóla ma yón namülnürrü, mi nóma bürrgratürri, kürü wirri ubia marü asenóm, zitülkus ka umulóla wagó, sab kürü büb bagürwóma gwarrarrón yarile. ⁵ Kürü ngambangólda marü Yesun amkoman angun amkomana. Ngaen-gógópan marü óp bobat Lois akó marü aip Yunis ibü amkoman bangun amkoman yarilürr, akó ka wirri umulóla wagó, marü amkoman bangun ta amkomana.

⁶ Ini zitülkudü kürü ubia marü akó umul-umulan ngitanóm, God marü gaodó myónürr tóba zaget tónggapónóm, akó ma ene zaget akó amkoman moboküpi tónggapolo ene dadan tonarre darrü olomazan ur wirri ainda. God marü [gyaur kla] mókyanórr samuan ngark-watódó oya zaget tónggapónóm, ka marüka kólba tang nis nóma nómggyerró akó tóre ekorró marünkü. ⁷ Gumüm bain-gu Godón zaget tónggapónóm, zitülkus God mibü ne Samu* tókyenóp mibü koke gum-guman ngibtanda. A ene Samua mibü moboküp arüngan ngibtanda, mibü tangbamtinda mibü [moboküpdü ubi] ngibürr kolpamdó bómtyanóm, akó wa mibü tangbamtinda mibü ubi akó tórrmen balngomólóm.

Morroal Bóktan Godón Zidbainankwata

---

* **1:7** Samu: Ki umul-kókakla ini samu ia büban samua, ta ia Godón Samua.

⁸ Da büöd koke namülünke pamkolpamdó bóktanóm, ma umul ne pokola mibü Lodónkwata, ó büöd koke namülünke kürüka, enana ka tümün müötüdümla Lodón ngidü. Ma wata azid aenglo kazanla Yesun [Morroal Bóktananne]. God marü arüing mókyene azid aengóm. ⁹ God mibü wató zid tinóp akó mibü ngibtaunóp [kolkal] ngyabenóm Godón ilküpdü. Wa ini kla koke tónzapónórr ene zitülkUSDü, mi ngibürr morroal elklaza tómbapónóp, a oya angrirrün bóktananne akó oya gyaurreanne. Ngaennaen, God ini tüp solkwat tónggapónórr, wa bóktan ingrinürr tóba gail tonarr okaka amzazilüm Kerriso Yesun zirrapónóm ini tüpdü pamkolpam zid bainüm. ¹⁰ A erkyia ini tonarrdó, God oya gyaurre okaka simzazilürr mibüka mibü Zidbain Pamdóma, Kerriso Yesu, nótó tamórr ini tüpdü. Yesu nóma nurrótókórr akó türsümülürr, wa бүдүлән арүнг елакónórr. Akó wa alakón-koke arról okaka simzazilürr Morroal Bóktandóma.

¹¹ Ini Morroal Bóktan бүдүрратóm pamkolpamdó bla-man bwób-bwób, God kürü küngrinürr apostol akó umul-bain pamóm. ¹² Ini zitülkUSDü ka igósidi azid aengdóla aini tümün müötüdü Yesu Kerrison ngidü. A ka büöd kokela tümün müötüdü nemela, zitülkus ka ne olombóka umulóla ka noan amkoman yangurrü, akó zitülkus ka amkoman karrkukusi angundóla, wa gaodóma adlangóm kókó dómdóm Ngürr, wa kürü ne kla küliónürr ngabkanóm.†

¹³ Timoti, ma ene amkoman bóktan karrkukus emoalónke, ma ne bóktan arrkurrü kürükagab. Ini kla tómbapónke amkoman bangunpükü akó moboküpdü ubipükü. Ma gaodó namulo, zitülkus ma dabyórrünla Kerriso Yesuka. ¹⁴ Adlang namülünke God marü ne

---

† 1:12 wa kürü ne kla küliónürr ngabkanóm, Grrik bóktanane darrü küp módóga: ka oya ne kla iliórrü ngabkanóm.

amkoman bóktan mók्यानórr. Godón Samua, mibü büb kugupidü nóto ngyabenda, marü wató tangmamtile.

Ngibürr Yesun Amkoman Angun Kolpama Tibiób Kak Nóm-tyerre Polka

¹⁵ Ma arrkrurrü wa, blaman Yesun amkoman angun pamkolpam Eisia[‡] Prrobinsdü nidi ngyabendako, tibiób kak kürü kómtyenóp. Pigelus akó Errmogenes ta inzan tibiób kak kürü kómtyarri. ¹⁶ A Onesiporrus wa amkoman gódam yarilürr. Lod gyaur ki okaka imzazil Onesiporrusün müót kolpamdó, zitülkus wa abün münüm kürü angónsangón akó tangamtin yarilürr. Wa büód ta koke yarilürr, enanla ka tümün müötüdü. ¹⁷ A wa nóma tübzilürr Rrom wirri basirrdü, wa kürü wirri arüngi kyamkülürr blaman pokodóma, kókó wa kürü kósenórr ka ne namülnürrü. ¹⁸ Lod oyaka tóba gyaur okaka ki imzazil ene dómdóm Ngürrdü! Timoti, ma wirri umulóla, wa nigó blaman elklaza-e kürü tangkamtinürr, Epesusüm.

2

Karrkukus Zamngól Müp Tonarrdó, Yesu Kerrison Zaget Tómbapónde

¹ Da mató, Timoti, nóto kürü olomzanla, ma karrkukus namülün Lodón zagetódó. Ma gaodómla arüngüm Kerriso Yesun [gail tonarranme]. ² Ma kürü kurrkrurrü bóktan umulbaindi abün pamkolpamab wapi. Ene pamkolpam umulako wagó, ene bóktan, ka ne kla adrratórró, wa amkomana. Ma ene dadan bóktan umul ninünümo ene ngibürr amkoman angun pamkolpam, ma amkoman nibiób bangundóla akó gaodó nidi korale ngibürr pamkolpam umul bainüm.

[‡] **1:15** Polón tonarrdó, Eisia darrü Rrom prrobins yarilürr. Errkya ene poko Tórrki kantridü pokoa, Eisia Maenorr kugupidü.

³ Ma karrkukus zamngólke müp tonarrdó Kerriso Yesun ngidü, kasanla. Mi wata Kerriso Yesun mamooan koralo, morroal Rrom gazirr pama gazirr singüldü wirri ngi pamzan mamooanda. ⁴ Gazirr pama, gazirr zaget nótó tómbapóna, koke busotubso yarile ngibürr kla tómbapónóm. Ini pokodó wa tóba gazirr singüldü wirri ngi pam bagürwóman ngitanda. ⁵ Ene dadan ngarkwatódó, buso pama ne nóma busoda barngin pokodó ngibürr barngin pampükü, wa wata barngin gida mamooan yarile. Wa ene gida ne nóma alkamüle, wa darrem kla* koke ipüde, enana wa ngaen-gógópan tame. ⁶ Ngaon pam, nótó ngaonda ngón ngagón-koke, wa ngaen-gógópan olom módóga abülan poko apadóm. ⁷ Gyagüpi wam ka ne poko bóktandóla, zitülkus Lod sab marü tangmamtime apadóm, ka amkoman laró poko bóktanóm kaindóla.

⁸ Yesu Kerrison gyagüpi amanik, [Deibidün] bobat nótóke, God noan irsümülürr büdüldügab. Ini wa [Morroal Bóktana], ka ne bóktan amgoldóla pamkolpamdó. ⁹ Ka azid aengdóla, zitülkus ka ini bóktan büdratla, akó ka sein sye-i arümürrünla aini tümün müótüdü wamaka ka amkoman kolae pamla. A Godón bóktan sein sye-i arümürrün kokea. ¹⁰ Da módóga, ka karrkukus zamngóldóla, enana ka azid aengdóla, igósüm God tóba alearrón pamkolpam ta inzan zid nirre Kerriso Yesukama. Akó i sab metat korale usakü [wirri kómal zyóndü], wa nólamase. ¹¹ Igó bóktanbarra wata amkoman bóktana:

Mi ne wankü nóma nurrbarirrü,
da mi akó sab wankü ngyabenórre.

¹² Mi ne karrkukus nóma bórrongo, enana mi azid aeng koralo,

---

* 2:5 darrem kla: Polón ngyaben tonarrdó darrem we kla yarilürr, singül müóngdur, ne kla tónggapórróna nugup pórngae-e ó puli.

da mi sab kingzan kwarilo, wankü balngomólóm.

Mi ne nóma yalpirre igó, mi umul-kókakla oyabóka,
da wa akó sab mibü inzan talpirre.

¹³ Mi ne koke nóma tómbapónórre Yesu Kerriso mibü ne
poko byalda tómbapónóm,
wa ma sab wata tómbapóne, wa ne poko bóktanórr
tómbapónóm,
zitülkus wa metat tómbapónnda, wa ne Lalkamül-
koke bóktan.] angrinda.

*Timoti Inzan Zaget Pam Ki Yarilün, Godón Nótó Bagürwó-
man Ngitanda*

¹⁴ Ma metat amkoman angun pamkolpam ini elklaza
akó umul-umulan ngintinünümo. Ibü arüing bóktan
nókyenónómo Godón obzek kwata, ongyalgum bóktan
oporan küpankwata. Ene inzan ongyaltongyalan küp bab-
ulana, da ene pamkolpamab gyagüpitótók gonggo baina
nidi arrkrudako inzan ongyaltongyal. ¹⁵ Arüing kóbó
ipadlónke moba okaka bümzazilüm Godka inzan tonarre
God gyagüpitótók yarile wagó, ma morroal olomla. In-
zan namülün wamaka zaget pama morroal nótó za-
getóda akó zitülkus babul noane büód aenggum tóba
zagetódógab, oya singüldü pama nóma ngakanda. Akó
inzan pam namülün amkoman bóktan umul nótóke akó
dümdüm nótó umul baina. ¹⁶ Ma gonggo bóktan gum
bangón namülün Godón koke ne bóktana agürda, zitülkus
pamkolpama ini poko nidi bóktandako, i Godkamóm ubi-
koke kolpamako, ama i sab Godkamóm wirri ubi-koke
kolpam kwarile. ¹⁷ Akó darrü zitülkus módóga, ibü
gonggo bóktana gwarróne, wamaka wagülünga dudu büb
azid ekyene akó emkólesa. Ene pamkolpamab kugupidü
nis pam nisamli, Imenaeus akó Piletus. ¹⁸ Ini nis pam

nisa tibiób kak kuri nómtyarri amkoman bóktandó, bók-tande wagó, God mibü, amkoman angun pamkolpam, kuri sirsine бүдүлдүgab. Ini bóktananne, i ngibürr amkoman bangun pamkolpamab amkoman bangun kolae baidamli. ¹⁹ A Godón amkoman angun pamkolpama wamaka zürük ingülküp zitülzan bórrangórrónako, darrü pama kokean aunaunan ngitine, akó i sab kokean piküp bairre amkoman bangunüm. Ini nis bóktan nis ene ingülküp zitülkUSDü wialómórrónamli. Ngaen-gógópan bóktan módóga, “Lod umula oya pamkolpam nidipako.” Akó darrü bóktan ama yóni igó, “Nidi bóktandako wagó, i Lodón mamoadako, i wata kak nómtyerre kolae tonarrdó.”

²⁰ Yesun amkoman angun pamkolpam inzanako, wamaka darrü-darrü alongalo klamako mórrrel paman müót kugupidü. Ngibürr alongalo kla [golde] ó [silba-e] tómbapórrónako, a ngibürr ta nugupi ó mariti tómbapórrónako. Pamkolpama alo nóma bamnguldako wirri tóre ngürrankü, i golde ó silba-e tómbapórrón alongalo kla azebdako. Pamkolpama nugupi ó mariti tómbapórrón alongalo kla azebdako popa ngürrdü. ²¹ Dadan ngark-watódó, darrü amkoman bangun pama ne tóba kolae tonarrdógab nóma byalünge, blaman ene kolae tonarrka ne kla ngibulina, da wa sab gaodó yarile Godón zaget tónggapónóm. Wa sab inzan yarile wamaka alongalo klama, pamkolpama ne kla yazebrre i nóma alo bamngurre wirri tóre ngürrankü, zitülkus wa sab [kolka] yarile Godón ilküpdü. Akó módóga, oya Wirri Pam, Lod nótóke, gaodó yarile oya zagetan ngitanóm. Wa blaman tonarr zangórrón yarile morroal zagetóm.

²² Da Timoti, ma gum bangón namülünke ene kolaean elklaza ngibürr küsil pamab wirri ubi ne klamako

tómbapónóm. Arüing kóbó ipadlónke Ldümdüm tonarr┘ tólbaelóm, Godón amkoman angunüm, Lmoboküpdü ubi┘ ngibürr pamkolpamdó amtyanóm, akó paudi ngyabenóm ngibürr pamkolpampükü. Ma arüing kóbó ipadlónke ini kla tómbapónóm ene pamkolpampükü nidi tóredako Lodka kolkal moboküpi. ²³ Ma gonggo akó küp-koke murr bazeb bóktan gum bangólónke, zitülkus ma umulóla wagó, pamkolpama nóma murr bazeb korale, ene bóktana ibü ongyaldó amarruda. ²⁴ Akó Lodón zaget pama koke ongyal yarile. A wa wata morroal tonarr yarile blaman pamkolpamdó. Wa gaodó yarile Godón Bóktan umul bainüm. Akó wa zao-zao yarile, a wa ngürsilüm büsai koke baile. ²⁵ Wa wata mómóke dümdüm ain yarile wankü nidi bóka bamgündako, igósüm God aprrapórr ibü ok nirre Godka byalüngüm tibiób kolae tonarrdógabi. I sab igósidi amkoman bóktan umul korale. ²⁶ Akó i sab emzyetórre amkoman bóktan ia laróga, ó obae bóktan ia laróga, akó i Ldebólan┘ didügab kórzirre, ibü nóto bumiógürr wamaka darrü oloma lar amige die. Wa ngaen-gógópan ibü bumiógürr oya ubi elklaza tómbapónóm.

3

Godkamóm Ubi-koke Pamkolpama Dómdóm Ngürrdü Ia Tulumili Ngyabenórre

¹ A ma ini bóktan umul ki namüla: Dómdóm ngürrdü sab müp tonarra tómbapónórre. Ene tonarrdó pamkolpama Godkamóm ubi-koke tórrmen tómbapón korale. ² I sab darrpan-darrpana tibióban ngabkan korale akó ibü Lmoboküpdü ubi┘ manidü korale. I sab ikub bagür korale wagó, i wirri elklaza tómbapóndako. I gyagüpi tótók korale wagó, i morroalako ngibürr pamkolpamdógab. I sab kolae bóktan amanórre ngibürr pamkolpamdó. I

sab tibiób aipalabalab bóktan koke arrkrru korale. I sab eso bóktan koke bóktanórre, ibü nidi tangbamtinórre. I Godón koke Lótók] korale. ³ I sab gyaur-koke korale ngibürr kolpamdó, enana ibü aipalabal ó zonaretal ni-dipko. I sab koke barrgorre ngibürr kolpama ne kolae tómbapónórre ibüka. I wata obae bóktan koke alión korale ngibürr pamkolpamabkwata panzedó. I gaodó koke korale tibiób büban ubi balngomólóm. I sab gyaur-koke korale a ma ngibürr kolpam azid nüliónórre. I sab morroal tulmil alzizi boman korale. ⁴ I sab tibiób gómdamal kolae kolpamab tangdó urrbule. I sab zófgang korale elklaza tómbapónóm gyagüpitótók-koke. I sab tibiób bagürnórre. Ibü ubi tibiób büban ubi tómbapónóm yarile akó ibü moboküpdü ubi koke yarile Godka. ⁵ I sab igó tórrmen tulmil tómbapónórre wamaka i Godón amkoman angundako, a i sab aibóka bangónórre Godón arüing apadóm ibü ngyaben dümdüm bainüm. Timoti, ma ibü kak bómtyan namulo, inzan nidi ngyabendako.*

⁶ Ma ene pamkolpam kak bómtyan namulo, zitülkus ngibürr ene pamkolpama ngibürr pamkolpam ilklió bülióndako, igósüm i gaodómako ibü müótüdü barrbündako, i peterre moboküp kol iklió bülióndako ibü gyagüpitótók amkoman angunüm. Ene kola abün kolae tonarr kuri tómbapónónóp akó ene kolae tonarr inzanako wamaka wirri müppükümako. Akó blaman ia kolae ubia ibü balngomóldako. ⁷ I metat küsil bóktan arrkrrudako, a i ma gaodó kokeako amkoman bóktan amzyatóm. ⁸ Ngaen-

---

* **3:5** Timotin ini arüing bóktan akyande, Pol igó nómtyenóp ene kolae pamkolpam ugón ola asi kwarilürr.

ngaen, nis pam nis namülnürri ngi Zanes akó Zambres.† Dadan ngarkwatódó i Moseska bóka bamgün namülnürri, ene kolae pama amkoman bóktandó bóka bamgündako. Ibü gyagüpitótók dümdüm kokeako akó i amarrónako, zitülkus ibü amkoman angun amkoman kokeako. ⁹ A sab i gaodó koke korale pamkolpam ilklió büliónüm bar- rkyan kokrrapóm, zitülkus blamana sab ibü gonggo tulmil emzyetórre, dadan pokoazan tómbapónónóp Zanes a Zambres ibüka.

Ngibürr Umulbain Bóktan

¹⁰ A mató, Timoti, ma kürü umulbain bóktan kuri mamóarró, kürü ngyaben tulmil, kürü ngyabenan angrir- rün bóktan,‡ akó kürü amkoman angun. Ma umulóla ka zao-zao namülnürri blaman ia-ia pamkolpampükü kürü kle-kle nidi ngakan koralórr, akó ma umulóla wagó, kürü moboküpdü ubi ngibürr pamkolpamdó yarilürr. Ma umulóla ka karrkukus zamngórró enana morroal ó müp tonarra nóma togoblórr. Ma blaman ini kla umulóla, akó ma tiko iPadórró kürü mamóanóm. ¹¹ Ma azid aengrró dadan tonarre kazan azid aengrró, akó kolpama marü wirri müp alión koralórr dadan tonarre kolpama kürü wirri müpzan alión koralórr ini wirri basirrdü: Antiok, Ikonium, akó Listra.§ A Lod kürü wató zid kyónürr blaman ini ne kolae tulumildügab. ¹² Anda, pamkolpama sab blaman Kerriso Yesun amkoman angun pamkolpam

---

† **3:8** Zanes akó Zambres, ene nis ngi nis wialómórrón babulamli Godón Bukdü darrü pokodó, a Zu póep ngarkwatódógab i nis Izipt wapi pamamli Moseska nidi bóka bamgün namülnürri (Bazeb Tonarr 7:11, 22). ‡ **3:10** Polón ngyabenan angrirrün bóktan inzan yarilürr; Godón bóktan amgolóm akó umul bainüm, akó Yesun amkoman angun pamkolpam tangbóleanóm ibü amkoman bangun dódórr bainüm. § **3:11** Timoti Listra basirr pam yarilürr, da wa umul yarilürr ola ia pamkolpama ngyaben koralórr.

wirri müp nüliónórre, nibiób ubi asine ngyabenóm Godón ubi ngarkwatódó. ¹³ A kolaean pamkolpam akó ilklió bülión pam sab asi kwarile. I errkya kolaean kla tómbapóndako, olgab sab ma akó amkoman wirri kolaean elk-laza tómbapónórre. I pamkolpam ilklió bülióndako akó pamkolpama ibü ilklió bülióndako. ¹⁴ A mató, Timoti, ma amkoman bóktan wata metat amkoman angun namülün, marü ne kla umul minóp, zitülkus ma umulóla marü ini bóktan nidi umul minóp* akó ma amkoman karrkukusi angundóla ibü bóktan amkomana. ¹⁵ Akó ma umulóla wagó, mazan dódórr bain namülnürrü, i marü Godón Gyabi Wibalómórrón Bóktandógab umul ain namülnürrü. Ini Bóktan gaodóma marü [wirri gyagüpitótók] akyanóm, umulüm wagó, ma wata Kerriso Yesun amkoman angun namulo zid bainüm. ¹⁶ Blaman tóba Wibalómórrón Bóktan, God ibü gyagüpitótókdó irrbünürr nidi winólómóp. Akó ene Bóktana mibü tangbamtinda amkoman bóktan umul bainüm, pamkolpam bagóm kle-kle elk-laza nidi tómbapóndako, pamkolpam dümdüm bütanóm, akó pamkolpam umul bainüm dümdüm ngyabenóm. ¹⁷ Godón Bóktana mibü tangbamtinda ini blaman elk-laza tómbapónóm. Ene igósüm, darrü oloma Godón zaget nótó tónggapóna, sab gaodó akó umul yarile blaman morroal zaget tómbapónóm.

4

¹ Gyagüpi amanik, Kerriso Yesu sab zaz nirre arról nidipako akó бүдүл nidipako, akó wa sab okaka түбине түп alngomólóm Kingzan. Oya wapi akó Godón wapi, ka marü wirri arüngi ayaldóla igó: ² Godón bóktan amgolólónke. Blaman tonarr zangórrón namülünke, ia morroal ó kolae tonarr nómada ini bóktan amgolóm. Pamkolpam

* **3:14** Timotin idi umul inóp: oya aip, oya aipbobat, akó Pol.

dümdüm bütan namülünke, ibü bag namülünke, akó ibü arüing bütan namülünke morroal elklaza tómbapónóm. Ma amkoman zao-zao namulo ini elklaza nóma tómbapolo akó ma ibü dümdüm umulbain namülünke. ³ Inzan umul bain namülünke, zitülkus tonarra sab tame, pamkolpama sab ubi koke bairre dümdüm umulbain bóktan arrkrum. A tibiób ubi ngarkwatódó, i abün umulbain pam arrkrru kwarile, darrü-darrü bóktan nidi umulbain kwarile. Ene umulbain pama bóktan amarru kwarile ibüka, nibiób güblanga algübagüsdako ene bóktan arrkrrum. ⁴ Pamkolpama sab tibiób güblang murrnausórre amkoman bóktandógab. A i sab obae ólpóep arrkrru akó amkoman angun korale. ⁵ A mató, Timoti, ma wata blaman tonarr dümdüm gyagüpitótókpükü namulo ia laró pokoa tómbapónórre. Karrkukus zamngól namülünke ma azid nóma aenglo. Ma Godón [Morroal Bóktan] müsirrga ain paman zaget tómbapón namulo. Blaman zaget morroal tómbapólónke, marü God ne zaget müliónürr.

Polón Büdül Kari Pokoa akó Wa Sab Morroal Darrem Ipüde

⁶ Ka marü ini arüing bóktan alióndóla, zitülkus kürü arról anón [gyaur klamzana], [prrista] ne kla akanda [altadó].* Oya küp módóga: tonarra kuri tugupurr tübine kürü ini tüp amgatóm. ⁷ Ka wa Lodónkü zaget morroal kuri tómbapórró. Ka ene zaget kuri elakórró, Kerriso Yesu ne kla kókyanórr kürü tónggapónóm. Ka koke piküp bairrü Yesun akó oya Morroal Bóktan amkoman angun akó amgol. ⁸ Errkya morroal darrema kürü akyandase, zitülkus kürü ngyaben dümdüm yarile akó Lodón ubi

---

* **4:6** Bazeb Tonarr pebadó 29:38-41 ma etangke Godón gyaur kla aliónbóka blaman irrbi akó simaman. Prrista waen sokol akan yarilürr [sip] kupodó akó [witüdü] alta kwitüdü ne kla bamnguldako. Ini waen igó ngiliandako, anón gyaur kla. Ene dómdóm alakón poko módóga.

ngarkwatódó. Lod, pamkolpam dümdüm nótó zaz bain yarile, wa sab kürü darrem kla kókyene, ene Ngürrdü wa blaman pamkolpam nóma zaz bain yarile. A wa sab wata kólbanan koke kókyene ene darrem. Wa sab blaman pamkolpam darrem nüliónórre, nae nidi amandako oya okaka bainüm.

Timoti Sab Ngibürr Elklaza Tómbapóle Polónkü

⁹ Timoti, arüing kóbó ipadlónke kürüka tótókóm büsai-büsai, ¹⁰ zitülkus mibü zonaret Yesun ngidü Demas kürü kuri kümgatórr. Wa kuri wamórr Tesalonika wirri basirrdü. Wa kürü kümgatórr, zitülkus oya ubi tómbapónóma elklaza ne klamko ini tüpdü. Krresens wa kuri wamórr Galatia bwóbdü, akó Taetus Dalmeisia bwóbdü kuri wamórr.† ¹¹ Wata Luk aini asine kankü. Ma ala nóma tamo, Makón gyaurka esenke da usadi turramke, zitülkus wa sab gaodó yarile kürü tangamtinüm aini, ka enezan zagetla Lodónkü. ¹² Ka Tikikusün zirrapórró Epesus wirri basirrdü.‡ ¹³ Ma nóma tamo, gyaurka sidódke tumum baten mórrkenyórr, ka ne kla amgatórró Trroas wirri basirrdü Karrpusün müótüdü. Gyaurka, kürü Larrngamórrón peba┘ simarruamke. Kürü wirri ubia ene ne peba-o┘ sip┘ sopae-e tómbapórrón.

¹⁴ Aleksanda, kopa§ poko-e elklaza tómbapón pam, kürü wirri müp küliónürr ka kólba zaget nóma tómbapón namülnürrü. Lod sab oya darrem ekyene, wa ne kolae tórmen tómbapónórr. ¹⁵ Oyaka ma umul-umul namülünke,

---

4:10 Kolosi 4:4; Pilimon 1:24   † **4:10** Krresens akó Taetus apprapórr Polón amgatrrri Godón zaget tómbapónóm.   **4:12** Apostolab Tórrmen 20:4; Epesus 6:21; Kolosi 4:7; Taetus 3:12   ‡ **4:12** Timoti tüób Epesusüm yarilürr, Pol ini peba mórrag nóma wialómórr.   § **4:14** Ini pama wata darrpan ini kla koke tómbapón yarilürr kopa-e, wa ta elklaza tómbapón yarilürr ayane akó ngibürr karrkukus kla.

zitülkus wa mibü bóktandó wirri arüangi bóka bamgün yarilürr.

¹⁶ Ka ngaen-gógópan nóma zamngórró zazón obzek kwata aini Rromóm kólba bóclangóm ibüka, kürü nidi kumigóp, darrü oloma koke tamórr kürünkü bóktanóm. Blamana kürü kümгүйtóp. God ibü ini kolae ki norgorre. ¹⁷ A Lod kankü ola asi yarilürr akó wa kürü arüng kókyanórr, igósüm ka gaodó namülnürrü adrratóm blaman bóktan Yesu Kerrisonkwata. Akó blaman Zu-koke pamkolpam, ola nidi koralórr, gaodó kwarilürr arrkrrum. Akó Lod kürü zid kyónürr [Laeonan] taedógabi.* ¹⁸ Lod sab kürü zid kyóle blaman kolaean tulmildügabi, darrü pama kürüka ne kla tómbapóle, akó wa kürü küdüde tóba kwitüm Bwóbdü, wa ne balngomólada Kingzan. Ka sab ola namulo metat zidbain bwóbdü. Mi Godón ngi wirri kwitüm ki emngyelnórre metat-metat! [Amen].

Dómdóm Alakón Bóktan

¹⁹ Kürü morroal yawal bóktan nókyanke Prrisila akó Akwila,† akó Onesiporrusün müót kolpam. ²⁰ Errastus Korrint wirri basirrdü burmatórr, a ka Trropimusün Miletus wirri basirrdü amgüta, zitülkus wa azid yarilürr. ²¹ Da ma arüng kóbó ipadke ala tótókóm ngaen-gógópan, solkwat güb melpala togobe.‡ Yubulus marü morroal yawal bóktan akyanda akó Pudens, Linus, Klaodia, akó blaman ngibürr [zonaretal] morroal yawal bóktan alióndako marü.

* **4:17** Rrom wirri pama ngibürr tonarr igó kolae darrem alión kwarilürr, pamkolpam tangandó bórrangóm laeonan obzek kwata ibü akrranóm.

† **4:19** Akwila akó Prrisila müórkwógi namülnürrü (Apostolab Tórrmen 18:2). ‡ **4:21** Timoti buti ki tame a buta ma güb melpaldó koke agóltagól kwarilürr, zitülkus wóra abün münüm wirribóka buso yarilürr ene tonarrdó.

²² Timoti, ka tóredóla, Lod asi ki yarilün marüka akó
Lodón [gail tonarr] asi ki yarilün yabü blamandó.

Godón Buk
Portions of the Holy Bible in the Gizrra language of Western
Province, Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Gizrra long Niugini

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gizrra

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-04-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 20 Oct 2021 from source files dated 1 Jul 2021

d83b2e14-c797-5499-b582-de63912ac614